

международен фестивал
на българската
куклена пиеса
ЗЛАТНИЯТ ДЕЛФИН

варна
1984
октомври

УЧАСТНИЦИ
В ПЕТИЯ МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
НА БЪЛГАРСКАТА КУКЛЕНА ПИЕСА
„ЗЛАТНИЯТ ДЕЛФИН“
1981

Държавен куклен театър – гр. Бургас, България
Държавен куклен театър – гр. Варна, България
Държавен куклен театър – гр. Пловдив, България
Централен куклен театър – гр. София, България
Държавен куклен театър – гр. Търговище, България
Държавен куклен театър – гр. Шумен, България
Държавен куклен театър – гр. Ямбол, България
Немско-сорбски народен театър – гр. Баутцен, ГДР
Театър „Буратино“ – гр. Равена, Италия
Театър на куклата и актьора – гр. Ополе, Полша
Държавен куклен театър – гр. Бялисток, Полша
Държавен куклен театър „Сказка“ – гр. Ленинград, СССР
Областен куклен театър „Лола“ – гр. Андижан, СССР
Държавен куклен театър – гр. Кошице, ЧССР
Държавен куклен театър – гр. Нитра, ЧССР
Куклен театър – гр. Лозана, Швейцария
Куклен театър „Паноптикум“ – гр. Цофинген, Швейцария

1300 години България
Детски Международен
Фестивал на българската
куклена опера

ЗЛАТНИЯТ ДЕЛФИН

Българският народ в своята историческа съдба е бил щастлив не само да се запази като народ и дух, но и да даде в световната култура своя дан и да се нареди до ония народи, които тласкат човешкия прогрес.

И още по-щастливи сме ние, днешните българи, да живеем в общество, чиято единствена цел е социалната справедливост и материалният и духовен напредък на нацията ни. Тъкмо тоя дух на творчество и съзидание ни вдъхновява да подкрепяме всичко, което е добро и прекрасно, и служи на щастието на хората.

Ние сме убедени, че тъкмо езикът на изкуството е най-възвишеният и най-разбираемият език, на който могат да говорят народите и взаимно да се опознават, за да вървят по единствено верния път на разбирателството и мира, на взаимното развитие към един по-добър ред и по-мъдър живот. На тази цел служи и Фестивалът на българската куклена пиеса „Златният делфин“, на който ние имаме гордостта да бъдем домакини, още повече защото идеята за този Фестивал се породи тъкмо в нашия град.

За наше удовлетворение тази идея намери признание и подкрепа сред дружното семейство на творците на кукленото изкуство в много страни по света, независимо от различията в социалната наредба.

Така Фестивалът „Златният делфин“ за лишен път ни напомня, че народите имат за какво да разговарят помежду си и че такъв разговор винаги ще бъде полезен и приятен, ако се води с езика на истински напредничавото и благородно изкуство.

СТРАХИЛ ХРИСТОВ

Председател на ИК на Окръжния народен съвет – В а р н а

Уникалният характер на Международния фестивал „Златният делфин“ предоставя възможността да се води работата на куклените театри върху съвременната българска драматургия, тяхната активна роля за нейното изграждане, за развитието и обогатяването на театралната изразност върху национална основа. В този смисъл петото издание на „Златният делфин“ ни показва действителният ръст на съвременната българска куклена пиеса и театър.

Същевременно участието на чуждестранните театри на Фестивала подчертава интереса към онези български пиеси, които със своите достойнства са станали репертоарни не само за българските, а и за европейските куклени театри.

Не познавам фестивал с по-ярко патриотично съдържание, с по-активна воля за изграждане на национална драма и нейното разпространение по света. Може би тук помага и универсалният характер на кукленото изкуство, неговите неограничени възможности да прескача граници, да разрушава езикови бариери, да подава ръка за дружба и приятелство в името на най-трепетното и най-хуманното призвание – възпитанието на децата.

з.д.к. СЕВЕЛИНА ГЪОРОВА — театровед
България

Държавен куклен театър

БУРГАС

БЪЛГАРИЯ

Сцена от спектакъла „Крокодил посред Балкана“. Пиеса от Недялко Йорданов, постановка – Недялко Йорданов, сценография – Майя Петрова, музика – Константин Ташев.

Държавен куклен театър

ВАРНА

БЪЛГАРИЯ

Сцена от спектакъла „Бубу“. Пиеса от Димитър Точев,
постановка — Славчо Маленов, сценография — Майя
Кузова, музика — Георги Занев.

Държавен куклен театър

ВАРНА

БЪЛГАРИЯ

Сцена от спектакъла „Патенцето”. Пиена от Йордан Тодоров, постановка – Злати Златев, сценография – з.х. Иван Цонев, музика – Георги Занев.
Спектакълът е показан във от конкурсната програма.

Държавен куклен театър

ВАРНА

БЪЛГАРИЯ

Сцена от спектакъла „Пътешествие без куфар“. Пиеса от Станислав Стратиев, постановка – Славчо Маленов, сценография – Любомир Цакев, музикално оформление – М. Михалкова.
Спектакълът е показан във от конкурсната програма.

Държавен куклен театър

ПЛОВДИВ

БЪЛГАРИЯ

Сцена от спектакъла „Яйцето“. Пиеса от Борис Априлов,
постановка – з.а. Николина Георгиева, сценография –
Ива Хаджиева, музика – Атанас Атанасов.

Държавен куклен театър

ПЛОВДИВ

БЪЛГАРИЯ

Сцена от спектакъла „Хождение по буквам“. По едноименната поема на Валери Петров, постановка – Славчо Маленов, сценография – Силва Бъчварова, музикално оформление – Александра Калоянова.

Спектакълът е показан във от конкурсната програма.

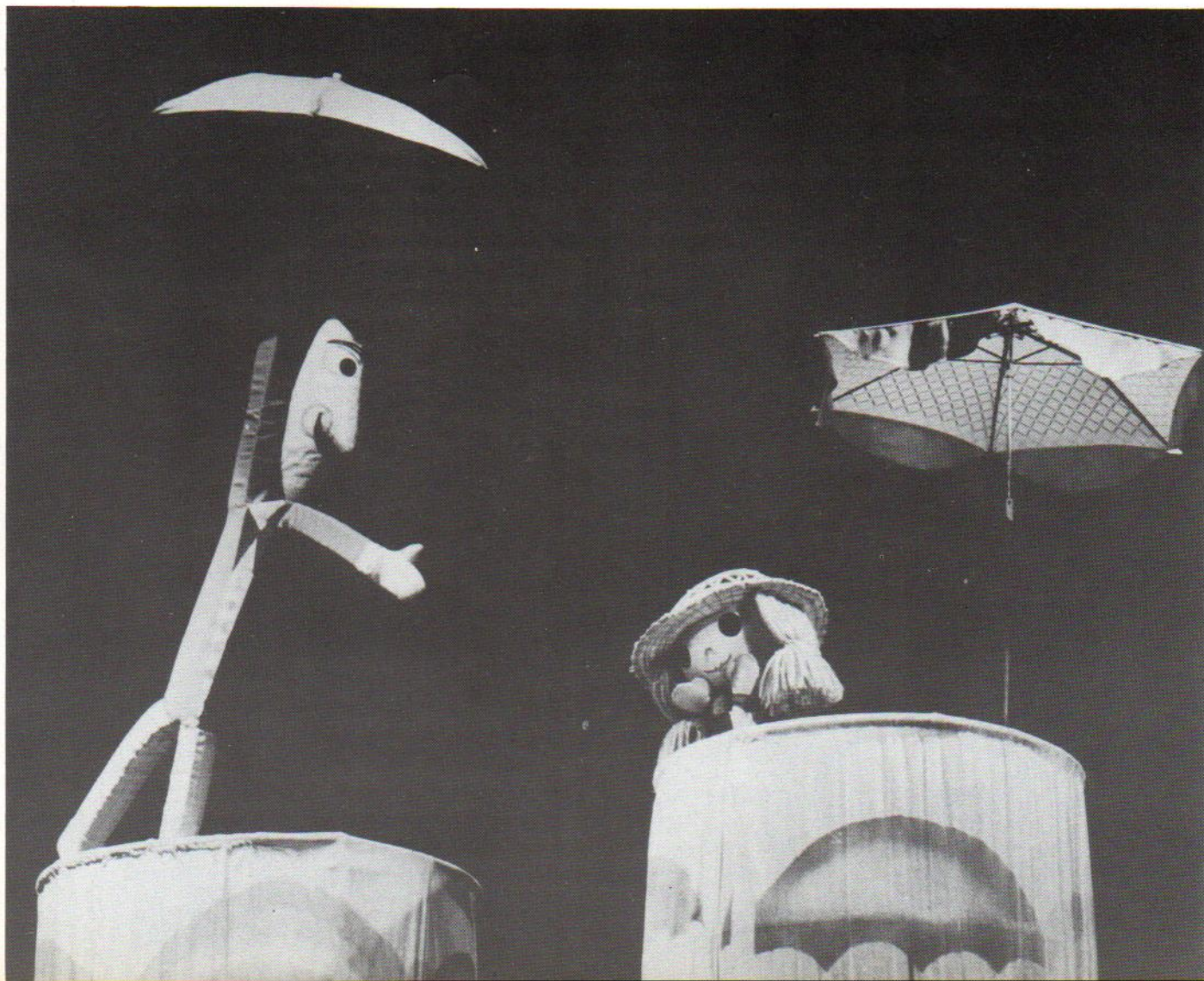

Държавен куклен театър

ТЪРГОВИЩЕ

БЪЛГАРИЯ

Сцена от спектакъла „Островът на чадърите“. Пиеса от Иван Остриков, постановка – Евдалина Сараджалиева, сценография – з.х. Иван Цонев, музика – Методи Иванов.

Централен куклен театър

СОФИЯ

БЪЛГАРИЯ

Сцена от спектакъла „Рагаца“. Пиеса от Станислав Стратиев, постановка – Яна Цанкова, сценография – з.х. Борис Димовски, музика – Методи Иванов

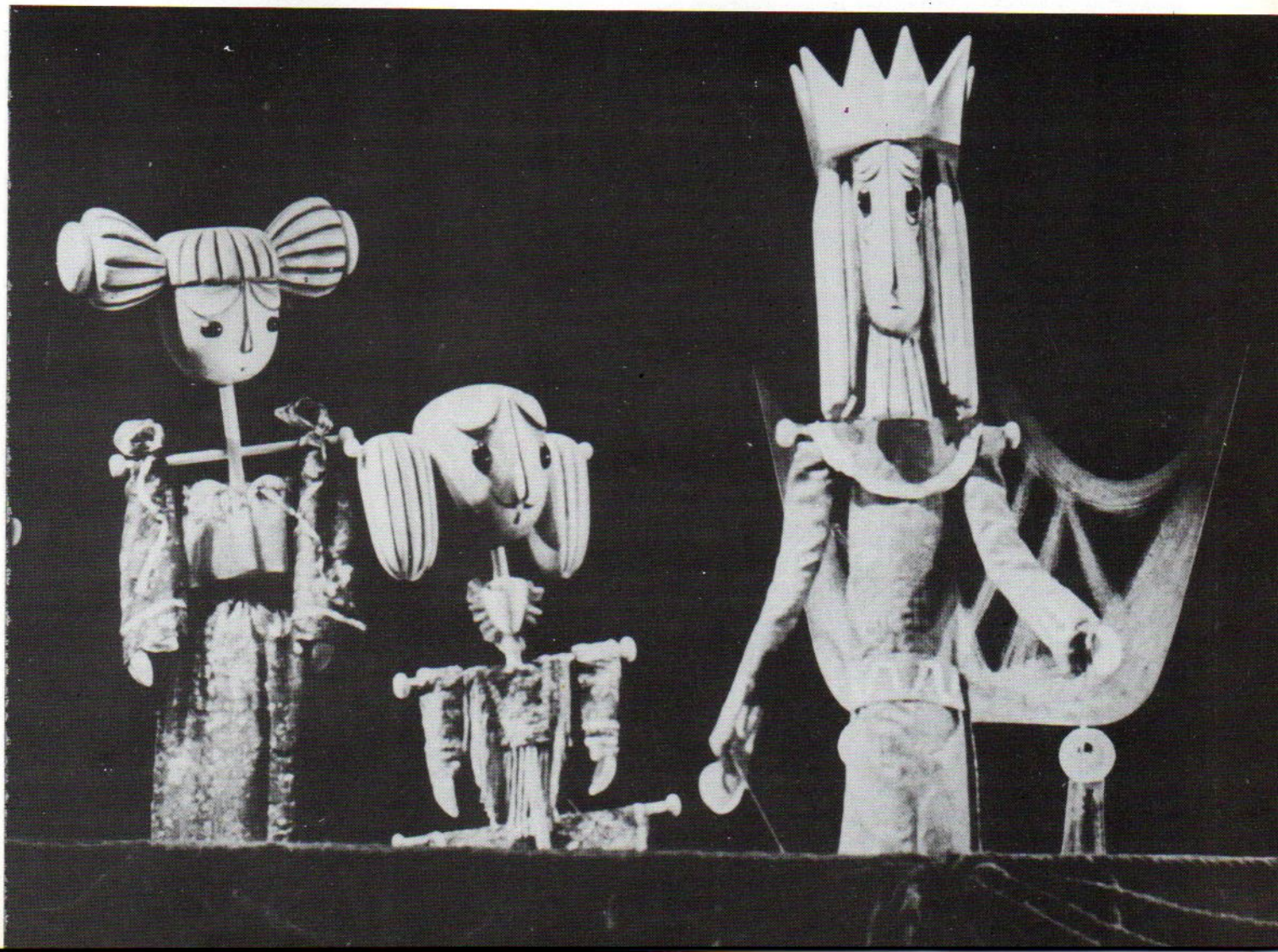

Държавен куклен театър

ЯМБОЛ

БЪЛГАРИЯ

Сцена от спектакъла „Най-красивото цвете“. Пиеса от Максим Асенов, постановка – Лидия Александрова, сценография – з.х. Иван Цонев, музикално оформление – Дора Грашева.

Държавен куклен театър

ШУМЕН

БЪЛГАРИЯ

Сцена от спектакъла „История с тигър“. Пиеса от Рада
Москова, постановка — Лидия Александрова, сценогра-
фия — Ана Пулиева, музикално оформление — Дора Гра-
шева.

Немско-сорбски народен театър

БАУТЦЕН

ГДР

Сцена от спектакъла „Румето и старият лъв”. Пиеса от Иван Остриков, постановка – Кармен Пауленц, сценография – Вичеслав Кушмиц, музика – Дитер Бесен.

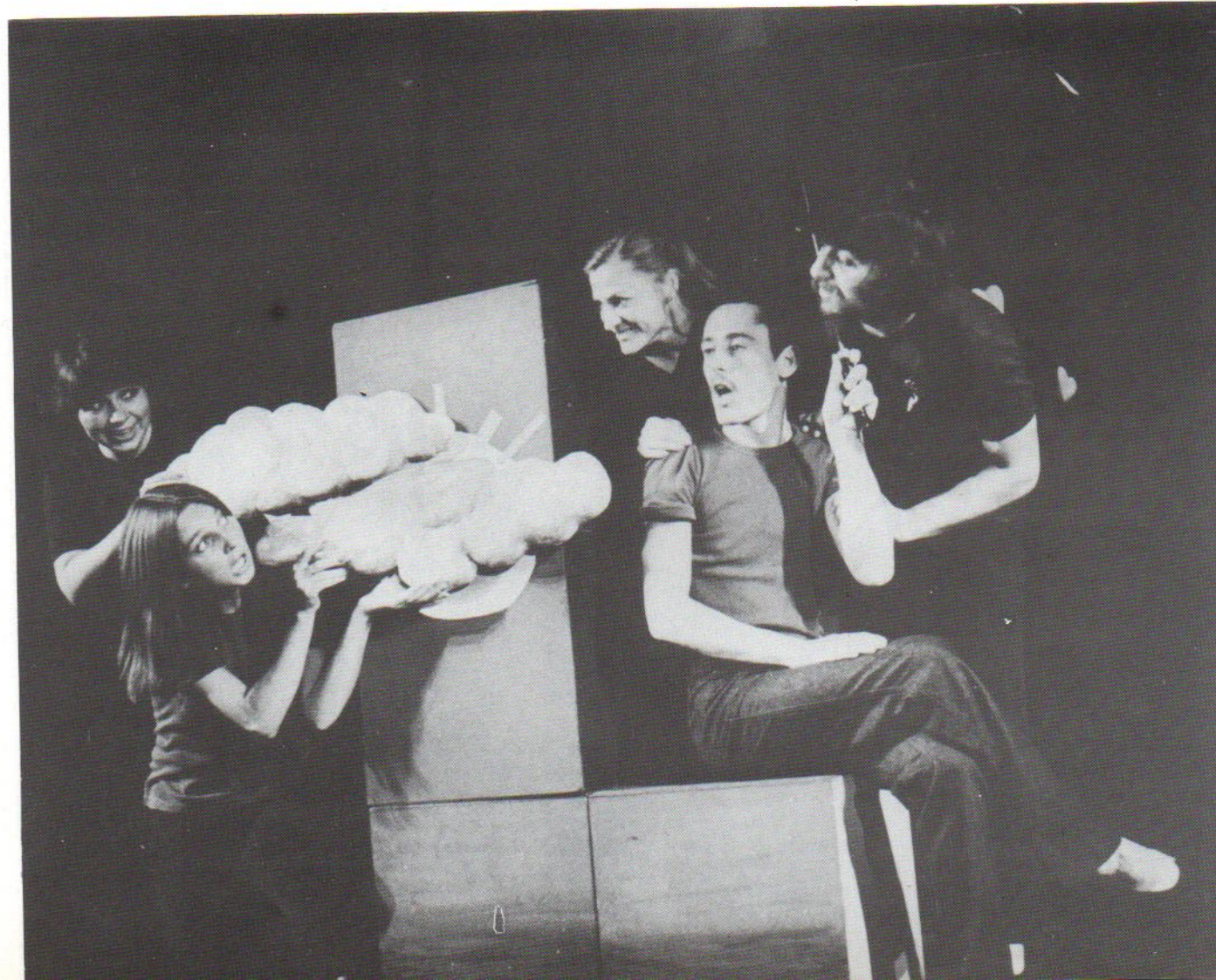

Държавен куклен театър

БЯЛИСТОК

ПОЛША

Сцена от спектакъла „Павилион на куклите“, по мотиви на български и полски пиеси. Постановка – Кшиштоф Рау, сценография – Виеслав Юрковски, музика – Иежи Дорорел и Иежи Максимюк. Спектакълът е показан във от конкурсната програма.

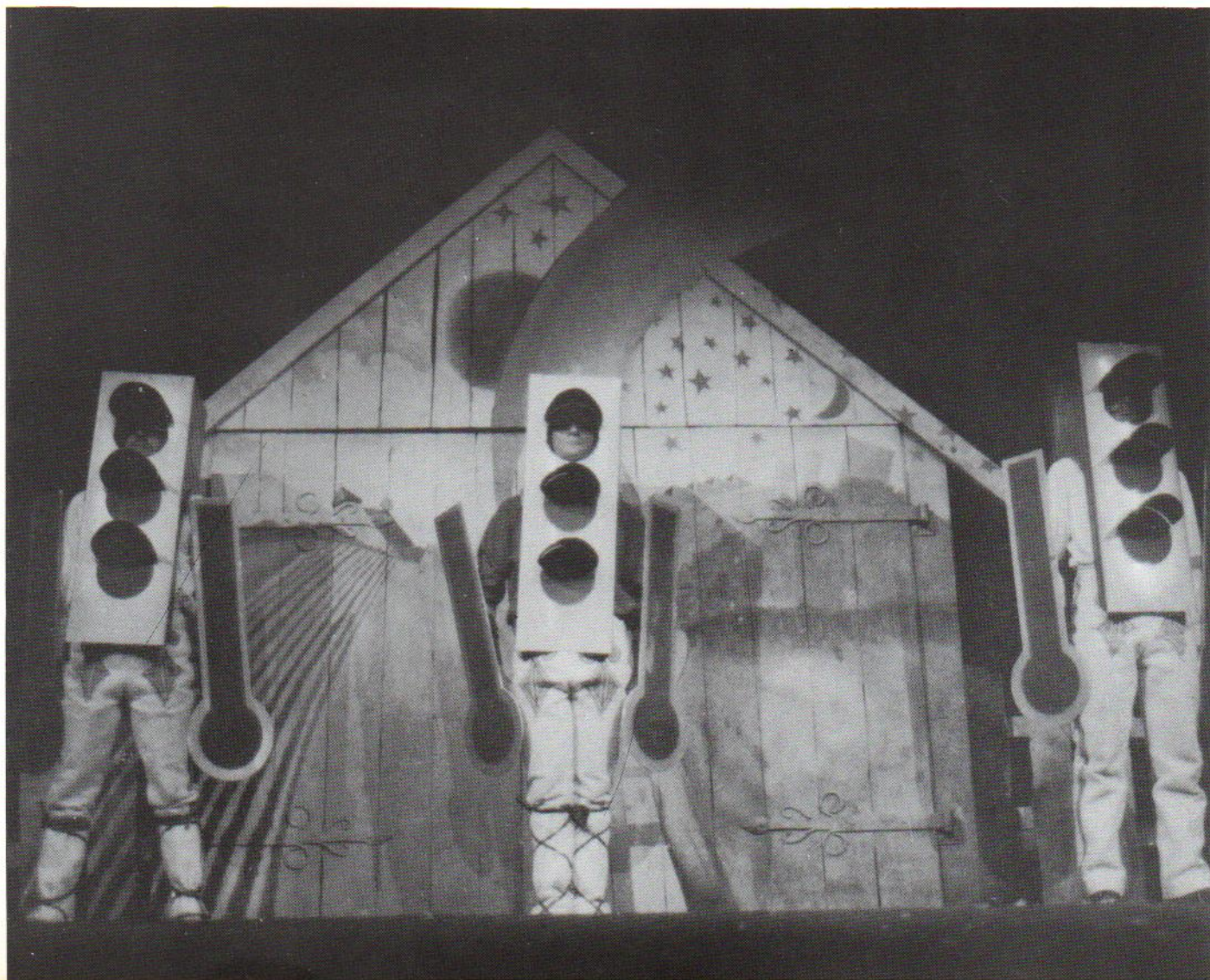

Театър на куклата и актьора

ОПОЛЕ

ПОЛША

Сцена от спектакъла „Желязното момче“. Пиеса от Йордан Радичков, постановка — Влодзимирж Феленчак, сценография — Анджей Чичило, музика — Мирослав Тастшебски.

Държавен куклен театър „Сказка”

ЛЕНИНГРАД

СССР

Сцена от спектакъла „Къде отиваш, конче”. Пиеса от Рад
Москова, постановка — з.д.и.на а. ЕССР РЕЙНО АГУИ
сценография — Леонид Рошко, музика — Вадим Шапов
лов.

Областен куклен театър „Лола”

АНДИЖАН

СССР

Сцена от спектакъла „цар и мелничар”. По едноименната приказка на Марко Марчевски. Постановка – Юрий Фридман, сценография – Ирина Уварова.

Театър „Буратино”

РАВЕНА

ИТАЛИЯ

Сцена от спектакъла „Хоббит” от Ж.Р. Толкин.
Спектакълът е показан във от конкурсната програма.

Държавен куклен театър

КОШИЦЕ

ЧССР

Сцена от спектакъла „Къде отиваш, конче“. Пиеса от Рада
Москова, постановка – Б.Сватон, сценография – Я. Пого-
релова, музика – М. Покорни.

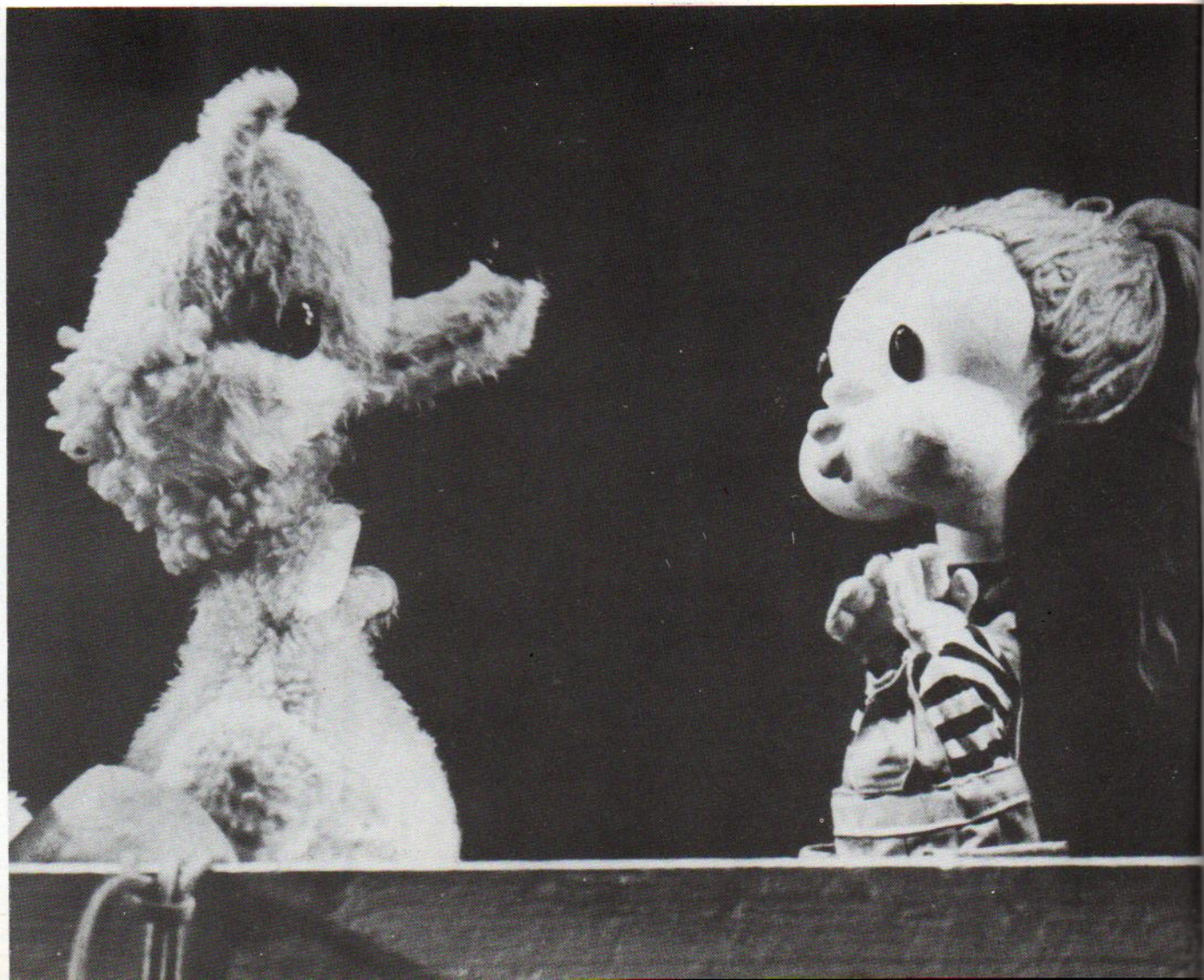

Държавен куклен театър

НИТРА

ЧССР

Сцена от спектакъла „Големият лъжец“. Пиеса от Иван Остриков, постановка – Ян Хижнай, сценография – Петер Циган, музика – Еужен Гнот.

Куклен театър

ЛОЗАНА

ШВЕЙЦАРИЯ

Сцена от спектакъла „Някой е откраднал ключа на полята“. Спектакълът е показан във конкурсната програма.

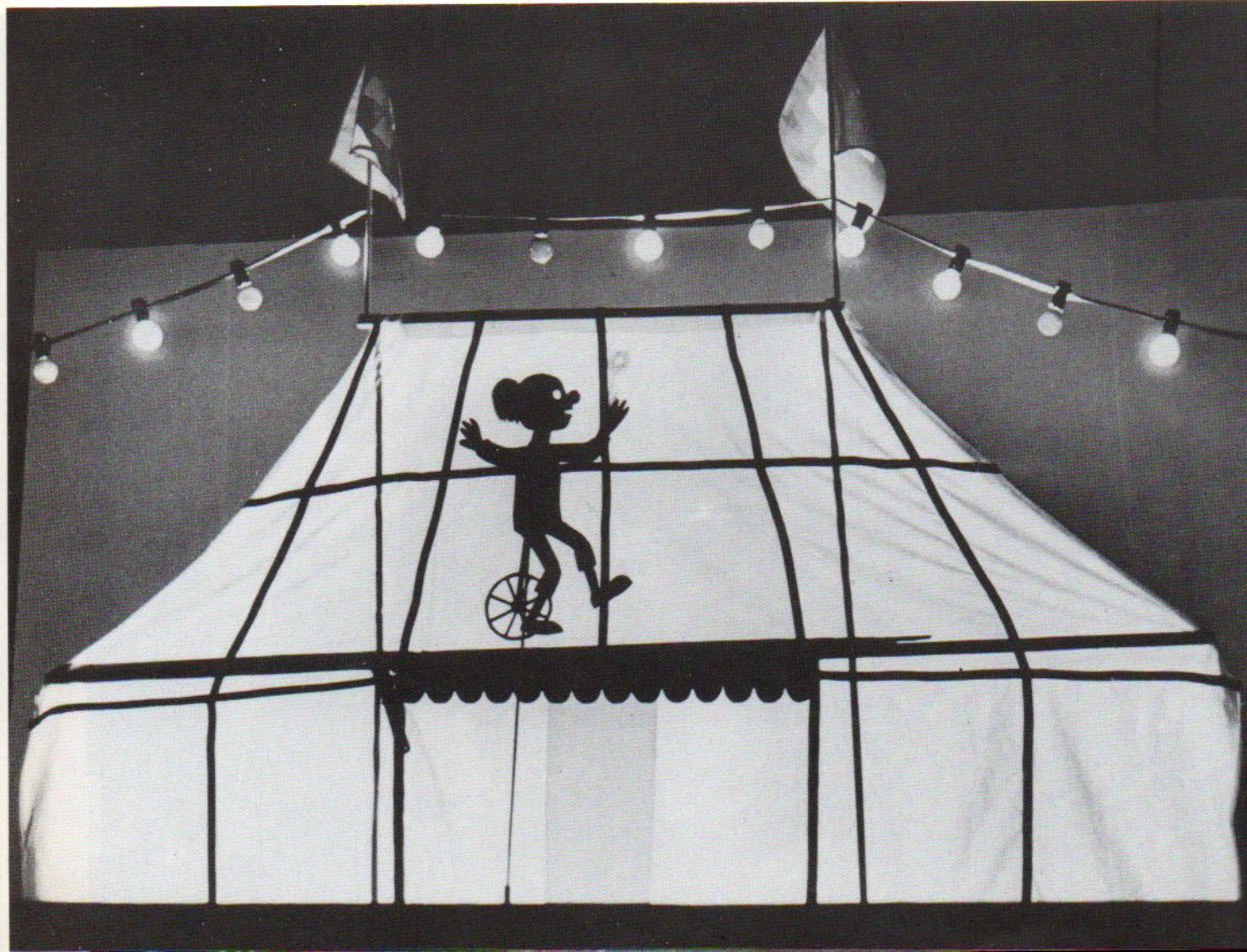

Куклен театър „Паноптикум“

ЦОФИНГЕН

ШВЕЙЦАРИЯ

Сцена от спектакъла „Румето и старият лъв“. Пиеса
Иван Остриков, постановка и сценография – Уели Бал-
мер и Хелга Балмер.

НАГРАДИ ЗА БЪЛГАРСКИТЕ ТЕАТРИ

– „Златният делфин“ – Голямата награда на Фестивала се присъжда на Държавен куклен театър – Варна, за постановката на „Бубу“ от Димитър Точев и за цялостния принос на театъра в развитието на българската куклена драматургия

– Златен медал и диплом – на Държавен куклен театър – гр. Пловдив, за постановката на „Яйцето“ от Борис Априлов и за активна работа със съвременните български автори.

– Златен медал и диплом – на Централен куклен театър – гр. София, за постановката на „Рагаца“ от Станислав Стратиев и за активна работа със съвременните български автори.

II. НАГРАДИ ЗА РЕЖИСУРА

з.а. проф. Николина Георгиева за постановката на спектакъла „Яйцето“ от Борис Априлов в Държавен куклен театър – гр. Пловдив.

– Славчо Маленов за постановката на спектакъла „Бубу“ от Димитър Точев в Държавен куклен театър – гр. Варна.

Яна Цанкова за постановката на спектакъла „Рагаца“ от Станислав Стратиев в Централен куклен театър – гр. София.

III. НАГРАДИ ЗА СЦЕНОГРАФИЯ

з.х. Борис Димовски за сценографията на спектакъла „Рагаца“ от Станислав Стратиев в Централен куклен театър – гр. София.

– Майя Кузова за сценографията на спектакъла „Бубу“ от Димитър Точев в Държавен куклен театър – гр. Варна.

– Ива Хаджиева за сценографията на спектакъла „Яйцето“ от Борис Априлов в Държавен куклен театър – гр. Пловдив.

IV. ИНДИВИДУАЛНИ НАГРАДИ ЗА АКТЬОРСКИ ПОСТИЖЕНИЯ

– Йоланта Райкова за ролята на Бубу в спектакъла „Бубу“ от Димитър Точев в Държавен куклен театър – гр. Варна.

– Тодор Димитров за участието му в спектакъла „Бубу“ от Димитър Точев в Държавен куклен театър – гр. Варна.

– Димитър Жеков за участието му в спектакъла „Бубу“ от Димитър Точев в Държавен куклен театър – гр. Варна.

Ваня Сивинова за ролята на Кокошката в спектакъла „Яйцето“ от Борис Априлов в Държавен куклен театър – гр. Пловдив.

– Колективна награда за ролите на I-во, II-ро, III-то, IV-то и V-то пиленца на Нина Сивинова, Емилия Иванова, Мария Лазарова, Цветана Георгиева и Тая Иванова в спектакъла „Яйцето“ от Борис Априлов в Държавен куклен театър – гр. Пловдив.

– з.а. Лина Бояджиева за ролята на Иванка Ст. Милева в спектакъла „Рагаца“ от Станислав Стратиев в Централен куклен театър – гр. София.

Георги Митев за ролята на Петър М. Гемишев в спектакъла „Рагаца“ от Станислав Стратиев в Централен куклен театър – гр. София.

Венета Дончева за ролята на Тигърчето в спектакъла „История с тигър“ от Рада Москова в Държавен куклен театър – гр. Шумен.

Маргарита Буюклиева за ролята на Третото момче в спектакъла „Най-красивото цвете“ от Максим Асенов в Държавен куклен театър – гр. Ямбол.

V. НАГРАДА ЗА ОРИГИНАЛНА МУЗИКА

– Георги Занев за музиката към спектакъла „Бубу“ от Димитър Точев в Държавен куклен театър – гр. Варна.

VI. НАГРАДА ЗА МУЗИКАЛНО ОФОРМЛЕНИЕ

– Дора Грашева за музикалното оформление на спектакъла „Най-красивото цвете“ от Максим Асенов в Държавен куклен театър – гр. Ямбол, и на спектакъла „История с тигър“ от Рада Москова в Държавен куклен театър – гр. Шумен.

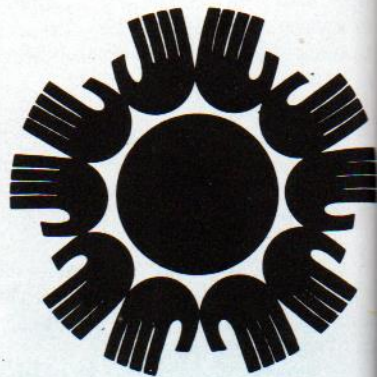
VII. НАГРАДИ ЗА ДРАМАТУРГИЯ

– Иван Остриков /посмъртно/ за цялостното му куклено драматургическо творчество за деца и приносят му за развитието на Международния фестивал на българската куклена пиеса „Златният делфин“.

– Станислав Стратиев за пиесата му „Рагаца“.

– Рада Москова за пиесата и „История с Тигър“.

– Борис Априлов за пиесата му „Яйцето“.

По време на Фестивала Изпълнителният комитет на УНИМА проведе заседание във Варна.

В деловата работа участваха: Генералният секретар на УНИМА Жак Феликс – Франция, вицепрезидентите д-р Хенри Юрковски – Полша, и Ненси Стауб – САЩ, много членове на Изпълнителния комитет от различни страни на света, между които д-р Дежо Силаги – Унгария, Люсиен Карон – Франция, Густав Гизин – Швейцария и др.

На сесията на Изпълнителния комитет бяха приети отчети за досегашната работа на различните комисии и бе приета разгърнатата програма за бъдещата дейност на УНИМА.

НАГРАДИ ЗА ЧУЖДЕСТРАННИТЕ ТЕАТРИ

– Златен медал и диплом – на Държавен куклен театър „Сказка” – гр. Ленинград, СССР, за системна работа с българската куклена пиеса и за спектакъла „Къде отиваш, конче?” от Рада Московска.

– Бронзов медал и диплом – на Областен куклен театър „Лола” – гр. Анджиан, СССР, за спектакъла „Цар и мелничар” по едноименната приказка на Марко Марчевски.

II. НАГРАДИ ЗА РЕЖИСУРА

– з.д.и. на ЕССР Рейно Агур за постановката на спектакъла „Къде отиваш, конче?” от Рада Московска в Държавен куклен театър „Сказка” – гр. Ленинград, СССР.

– Юри Фридман за постановката на спектакъла „Цар и мелничар” по едноименната приказка на Марко Марчевски в Областен куклен театър „Лола” – гр. Анджиан, СССР.

III. НАГРАДИ ЗА СЦЕНОГРАФИЯ

– Леонид Рошко за сценографията на спектакъла „Къде отиваш, конче?” от Рада Московска в Държавен куклен театър „Сказка” – гр. Ленинград, СССР.

– Ирина Уварова за сценографията на спектакъла „Цар и мелничар” от Марко Марчевски в Областен куклен театър „Лола” – гр. Анджиан, СССР.

IV. НАГРАДА ЗА МУЗИКА

– Вадим Шаповалов за музиката към спектакъла „Къде отиваш, конче?” от Рада Московска в Държавен куклен театър „Сказка” – гр. Ленинград, СССР.

V. ИНДИВИДУАЛНИ НАГРАДИ ЗА АКТЬОРСКИ ПОСТИЖЕНИЯ

– Любов Айсина за ролята на Лиса от спектакъла „Цар и мелничар” по едноименната приказка на Марко Марчевски в Областен куклен театър „Лола” – гр. Анджиан, СССР.

– Луцине Пончек-Новак за ролята на Патицата от спектакъла „Желязното момче” от Йордан Радичков в Театър на куклата и актьора – гр. Ополе, Полша.

– Альона Михайлова за ролята на Кончето от спектакъла „Къде отиваш, конче?” от Рада Московска в Държавен куклен театър „Сказка” – гр. Ленинград, СССР.

– Ирина Ласкари – Магуто за ролята на Момченцето от спектакъла „Къде отиваш, конче?” от Рада Московска в Държавен куклен театър „Сказка” – гр. Ленинград, СССР.

– Виеслав Тихи за ролята на Желязното момче от спектакъла „Желязното момче” от Йордан Радичков в Театър на куклата и актьора – гр. Ополе, Полша.

– Кристиан Мюлер за ролята на Лъвът от спектакъла „Румето и старият лъв” от Иван Остриков в Немско-сърбски театър – гр. Баутцен, ГДР.

VI.

Международното жури присъди награда за превод на българска куклена пиеса на чужд език на Владимир Трякин за превода на пиесата „Къде отиваш, конче?” от Рада Московска, поставена в Държавен куклен театър „Сказка” – гр. Ленинград, СССР.

КУКЛЕНИ ТЕАТРИ УЧАСТВУВАЛИ ВЪВ ФЕСТИВАЛА „ЗЛАТНИЯТ ДЕЛФИН”

БЪЛГАРСКИ

Държавен куклен театър	– Бургас	– 1970, 1978 и 1981 г.
Държавен куклен театър	– Варна	– 1970, 1972, 1975, 1978 и 1981 г.
Държавен куклен театър	– Габрово	– 1975 г.
Държавен куклен театър	– Пловдив	– 1975, 1978 и 1981 г.
Държавен куклен театър	– Русе	– 1970, 1972, 1975 и 1978 г.
Централен куклен театър	– София	– 1970, 1972, 1975 и 1981 г.
Държавен куклен театър	– Сливен	– 1975 г.
Държавен куклен театър	– Стара Загора	– 1970, 1972 и 1975 г.
Държавен куклен театър	– Търговище	– 1981 г.
Държавен куклен театър	– Шумен	– 1978 и 1981 г.
Държавен куклен театър	– Ямбол	– 1981 г.

ЧУЖДЕСТРАННИ

Държавен куклен театър	– Бялисток, Полша	– 1970, 1972, 1975, 1978 и 1981 г.
Държавен куклен театър	– Нитра, ЧССР	– 1972, 1975, 1981 г.
Държавен куклен театър	– Рига, СССР	– 1972 г.
Държавен куклен театър	– Каунас, СССР	– 1972 г.
Държавен куклен театър	– Варшава, Полша	– 1972 г.
Държавен куклен театър	– Тургу Муреш, Румъния	– 1972 г.

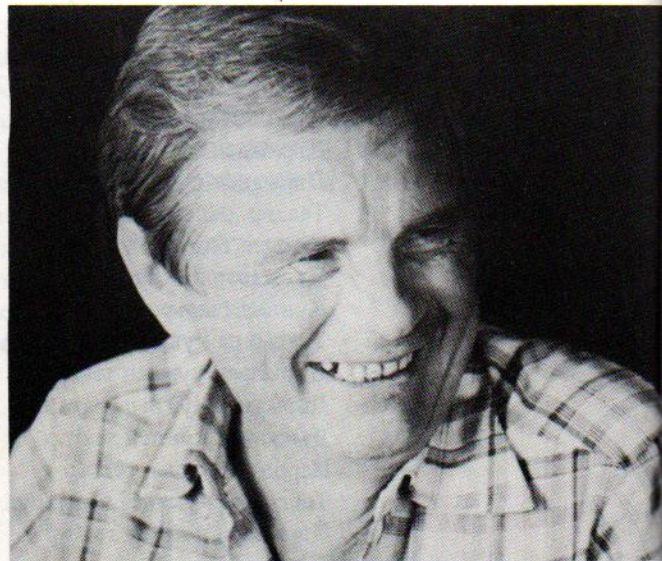
Болшой куклен театър	– Ленинград, СССР	– 1975 г.
Театър за деца	– Пилзен, ЧССР	– 1975 и 1978 г.
Държавен куклен театър	– Галац, Румъния	– 1975 г.
Театър „Пионер”	– Сплит, СФРЮ	– 1975 г.
Мало позорище	– Белград, СФРЮ	– 1975 г.
Държавен куклен театър	– Келце, Полша	– 1975 г.
Държавен куклен театър	– Магдебург, ГДР	– 1975 г.
Театър „Жирамундо”	– Бразилия	– 1975 г.
Куклен театър	– Маурбах, Австрия	– 1978 г.
Държавен куклен театър	– Карлмарксшат, ГДР	– 1978 г.
Куклен театър	– Флоренция, Италия	– 1978 г.
Театър на куклата и актьора	– Люблин, Полша	– 1978 г.
Държавен куклен театър	– Ботушани, Румъния	– 1978 г.
Държавен куклен театър	– Минск, СССР	– 1978 г.
Държавен куклен театър	– Загреб, СФРЮ	– 1978 г.
Народен куклен театър	– Баутцен, ГДР	– 1981 г.
Театър на куклата и актьора	– Ополе, Полша	– 1981 г.
Държавен куклен театър		
„Сказка”	– Ленинград, СССР	– 1981 г.
Държавен куклен театър		
„Лола”	– Андижан, СССР	– 1981 г.
Държавен куклен театър	– Кошице, ЧССР	– 1981 г.
Куклен театър „Паноптикум”	– Цофинген, Швейцария	– 1981 г.
Театър „Буратино”	– Равена, Италия	– 1981 г.
Куклен театър	– Лозана, Швейцария	– 1981 г.

МИСЛИ ЗА ФЕСТИВАЛА

Фестивалът „Златният делфин“ е много известен в нашите среди. И не само заради изключително поетичното си име. Той се организира отлично. Както специалистът, така и масовият зрител имат възможност да видят много и интересни спектакли. В качеството си на Международен фестивал „Златният делфин“ дава точна представа за състоянието на куклените театри, за развитието на кукленото изкуство в много страни по света.

ЖАК ФЕЛИКС – Франция
Генерален секретар на УНИМА

Фестивалът „Златният делфин“ е уникално явление! Няма друго такова по света. Прави чест на Варна и Варненския куклен театър, че тази прекрасна идея се роди именно тук. И ми се струва, че всички, които посещават България и Варна ще бъдат просто удивени от голямата любов на българите към кукленото изкуство!

Д-р ХЕНРИК ЮРКОВСКИ – Полша
Вицепрезидент на УНИМА

ЕВА ХАНЖЛИКОВА — Чехословакия
театровед, гл. редактор на сп. „Лауткарж“

България бе решила да създаде собствен куклен театър със собствена драматургия и физиономия. Тогава, преди всичко професионална беше концепцията: условие за участие бе нова, оригинална българска творба, а за задграничните състави евентуално постановка на по-стара българска пиеса. Досега не познавам по-дипломатичен статут! Не само, че той подкрепя създаването на драматургични произведения и чрез международно участие българската пиеса се популяризира по света, но в същото време подтиква театрите за инвестиция във всички творчески поделения, тъй като журито не определя най-високата награда за най-добра пиеса, а за най-добра постановка!

*

Ако „Златният делфин“ определя драматургията като условие, то несъмнено в тази област има успехи. Появяват се нови имена, които пишат за куклен театър. Историата и настоящето свидетелствуват, че без участие и интерес към всекидневието на театъра не могат да се родят пълнокръвни драматични произведения, въпреки че българското куклено изкуство засега няма автори-професионалисти, но няма да се учудя, ако след време стане и това!

*

Необходимо е да се разбере, че „Златният делфин“ отдавна не е и няма да бъде само приятна екскурзия на море, но че е Фестивал с високо художествено равнище и големи изисквания от страна на организаторите. Това трябва да се знае от нашите творчески съюзи и други институти, които правят подбора на представителите на Фестивала.

*

Най-фантастичното на Фестивала бе победилата постановка на Варненския куклен театър „Бубу“! Режисьорът Славчо Маленов въздействува със своя талант и не е случайно, че в неговата постановка доминира кукленият театър. Той се представи с три постановки: две с колектива на Варненския куклен театър, и една в Пловдив — и трите еднакво превъзходни! Докато извънконкурсната постановка „Рагаца“ е предназначена за възрастни и в нея се използват средства не само на кукления театър, „Бубу“ е буквално куклена пиеса. Цялата постановка се реализира майсторски от трима актьори, а външните средства на режисурата са аскетично скромни. На голямата сцена се концентрира действието в миниатюрна рамка която е очертана от дисциплината на актьорите, а не от сценографските култури. Всяка сцена от представлението има находчиво решение, а атмосферата на постановката на места стига до трагизма на детските чувства при неосъзнатото им преживяване. Режисьорът създава както чувство на тъга, така и надежда и усмивка, той търси дълбочина, философия, която на сцената идва по специфичен за кукления театър начин.

*

От авторите за най-малките отлично се представи Борис Априлов с творбата си „Яйцето“, която видяхме майсторски поставена от Николина Георгиева в Пловдивския театър. Върху простотата на сюжета се базират и постиженията на режисурата, която води младите актьори близо до авторовата артистичност. Това бе изключителна постановка и единствена в детската категория, която може да се сравнява с „Бубу“, Валери Петров е известен като лирик и епик. С възторг приех неговата гротеска, поставена от Славчо Маленов. Разказаната одисея на братята Кирил и Методи е голяма сатира, принципно общовалидна, която Валери Петров издига чрез перфектна езикова индивидуалност. И тук режисьорът доказва своя талант и интелект. Докато в „Бубу“ той постига емоционална простота чрез обмислени

средства, така че може да се говори за съавторство и адаптация, тук мъдро се прекланя пред заряда на Валери Петров, като само натиска педала на тази енергия.

Пиесата на Станислав Стратиев „Рагаца“ е поставена в Централния куклен театър в София от Яна Цанкова, в сътрудничество с един от най-популярните български карикатуристи з.х. Борис Димовски, и от Варненския куклен театър под режисурата на Славчо Маленов. Софийската реализация стана повод за полемика, тъй като не е за деца и беше включена в конкурса, без да отговаря на изискванията на Статута. Вярно е, че не е за деца, но тя е адресирана към оная част от съвременната младеж, която се състои от бърборковци, повърхностно информирани млади хора. /Такива, впрочем, има достатъчно и у нас!/ Интересна бе сценографията на Борис Димовски от бели, изрисувани платна. Тя създава художественото единство на сцената с куклите. Това чисто стилизирано представление — „като нарисувано“ — е направено така, че ако не слушате текста, ще го приемете само за деца.

Славчо Маленов във Варненската постановка „Пътешествие без куфар“, както може да се очаква, съвсем не илюстрира пиесата на Стратиев, а сценично разказва темата. Куклите бяха използвани минимално, по-скоро символично, затова и по-комуникативно. Например парижкият Ананас се промени в швец, популярен в България пиите. И този прелъстител Швец шуми, ухае, трепти около клетата круша: — колко нови, интересни значения, колко яснота в постановката! Главната героиня не беше стилизирана в различни подобия на женственост, а беше успяла да ги превъплоти. Това представление е по-емоционално и по-свенливо. Постановката принадлежи към най-хубавото, което съм видяла през живота си!

*

„Духът на творчеството в драматургията стимулира работата на театралните колективи — артисти, режисьори, художници“ — писа съветското списание „Театър“. Бъл-

гарските куклени театри в повечето случаи активно поставят актуални жизнени проблеми, смело проникват в динамичните принципи на промените в съвременността. По много свеж начин показват своята индивидуалност, своя миоглед, разширяват границите на жанровете, търсят и намират все нови и нови терени за контакт със зрителите. Театърът на седемдесетте и осемдесетте години създава стойности на новата култура с това, че търси смисъла в динамиката на съвременните духовни процеси.

Сп. „Лоуткарж“

.....

За пръв път присъствавам на Международния фестивал на българската куклена пиеса „Златният делфин“ и с удивление открих богатството на българската куклена драматургия, хуманните идеи, които носи тя и които са валидни за народите по цялата земя. Може да се съжالياва, че френските куклени театри са лишени от това богатство.

ЛИЛИАН МОРЕН — Франци
Директор на Агенцията за
куклените театри — Париж

.....

Фестивалът „Златният делфин“ има високо ниво — в него са включени добри представления, както на българските, така и на чуждестранните театри. Българският куклен театър се налага с високата школа и поредицата млади талантиливи актьори.

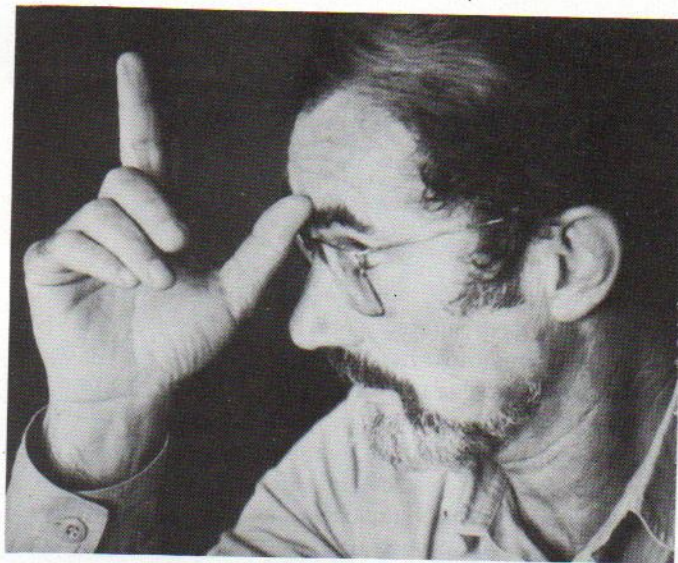
От пряката си работа знам колко трудно се прави един фестивал — със всичките проблеми, изисквания, отговорности. Затова мога да твърдя, че „Златният делфин“ е отлично организиран фестивал, както по отношение на репертоара, така и технически.

БРАНКО СТЕФАНОВИЧ — Югославия

България! – Моята представа за тази страна, колкото и дифузна да беше, не можеше да бъде по-погрешна! Варна, един град, голям колкото Цюрих, за мен беше малък пристанищен балкански град, какъвто смятах, че ще го видя. А това беше по-чист от Цюрих, дори и пазарът зад базиликата, богато снабден със стоки. Варненци са спокойни хора, изпъхват улиците по всяко време на деня, гледат без завист туристите, от които впрочем въобще не се различават по облекло и поведение, както сме забелязали в други южни страни. Населението на Варна е нараснало за период от едно поколение пет пъти. Може би това е типично за цялата страна: социализъм с ярко изразен национален характер, който е помогнал на някога бедната аграрна страна да развие благосъстояние и да подобри живота на хората.

Българският народ празнува 1300 години от създаването на България! Добра възраст!

*
От чуждестранните театри безспорно най-добре се представи Ленинградският театър „Сказка“. От историята за кончето, което е загубило стадото си и само трябва да намери пътя, режисьорът Агур е взел най-съществените моменти. Кончето галопира само из степта, намира закрила и топлина при хората, усеща принудата на веригите, освобождава се от тях и изпитва несгодите на свободата, защото е решило да остане в степта. Кончето и приятелят му – малкото момче – по-късно са единстве-

ните кукли в пиесата, но всичко се върти около тях. Лицата на четиримата актьори са тебеширено бели. Над тях са сложени гръцки театрални маски. Понякога те посягат към тях и ги дръпват върху лицата си: – те са актьори на съдбата, водят куклите, бият барабана, насочват светлината или представят хората и впрегатния кон. Изборът на малки кукли ни кара да почувствуваме същността на нещата. Ние сме същества, поставени сред този свят като топки за игра. Музиката, шумовете, стилизираните жестове – всичко служи за поясняване на тази метафора. Но историята, която се разказва с двете кукли, е за избора на решение, че всичко зависи при дадената „свобода на действие“ от това, какво сме решили: да останем в безопасност или да поемем риска от глад и буря? Вързани на въртележката или свободни? Да се приспособим или да се борим? Когато е заедно с истински приятел, човекът може да бъде силен! Дълго ще помним епизоди от тази постановка. Това е изкуството – да се разпознава същественото и да се намерят средства за разкриването му. Тук това е постигнато.

Сп. „Пупеншил унд Пупеншилер“

Възхитен съм по отношение на българите към гостите!
Веднага след гостоприемството искам да мина към същността: от видяното тук, във Варна, мога да твърдя, че българската куклена драматургия е на много високо ниво. Доказателство за това е, че тук са дошли куклени театри от много близки и далечни страни да представят български пиеси. В това отношение изискването на Статута на Фестивала е много положително. Като гледах всичко показано смятам, че имам основание да твърдя, че не всеки театър може да съперничи на висотата на българския куклен театър. Имам предвид и друго — след дългогодишна системна работа българският куклен театър е подготвил своя публика, пред която не може да се играе каквото и да е, и както и да е. Това изисква от всеки театър преди всичко да се развие като национален театър, а след това да се явява на международни фестивали.

ЙЪЛМАЗ ОНАЙ — Турция
Режисьор

.....

„Златният делфин“ има твърде много привлекателни страни, но това, което го отличава като фестивал, бих определил с едно понятие — катализатор на художествените и художествените благородни амбиции. Дълбоко уважавам усилията и риска, които съпровождат делниците и празниците на неговите участници. Фестивалът „Златният делфин“ учи: какво трябва и какво не трябва. Той има способността да пресява идеи, намерения, решения и творчески размисли, докато се намери пътят за

едно по-нататъшно развитие. С една дума — той е художествено движение, което има дълбок смисъл. А това вече е много!

з.д.к. НИКОЛАЙ ПАРУШЕВ — България
Театровед

.....

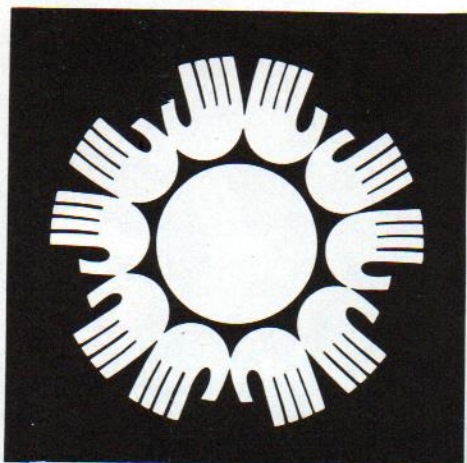
Фестивалната седмица бе изпълнена с невероятно приятно настроение, което варненските домакини успяха да предложат на своите многобройни гости. Тук никой не се чувствуваше чужд. Мнозина се бяха запознали на фестивали в други страни, но това не беше най-важното за близостта им. Има нещо в кукленото изкуство, което прави неговите дейци сърдечни, непосредствени, искрени и добри. Българското куклено изкуство има приятели и почитатели в цял свят. А българската куклена драматургия се играе вече в повече от 80 страни!

Сп. „ПАРАЛЕЛИ“

Откритата по време на Фестивала изложба „Българска куклена сценография“ бе посрещната с огромен интерес от специалистите и гражданите. Представените кукли на художници от различни поколения показаха развитието и днешния ръст на сценографията в българския куклен театър.

СТАТУТ НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ФЕСТИВАЛ НА БЪЛГАРСКАТА КУКЛЕНА ПИЕСА „ЗЛАТНИЯТ ДЕЛФИН”

1. Международният фестивал на българската куклена пиеса „Златният делфин” се организира от Комитета за култура, ДО „Театър”, Центъра „Знаме на мира”, Министерството на народната просвета, Съюза на артистите в България, Дома на литература и изкуството за деца и юноши, Българския център на УНИМА, Окръжния съвет на култура – Варна и Общинския съвет на култура – Варна. Проникнат от благородните и високохуманни идеи на Международното движение „Знаме на мира”, фестивалът съдейства за всестранно и хармонично развитие на децата в условията на мир, разбирателство и сътрудничество между народите.

Фестивалът има за цел да подтикне развитието на съвременната българска драматургия за куклен театър, да популяризира у нас и в чужбина най-значителните постижения на националната ни куклена драматургия и куклено-театрално изкуство и да допринесе за взаимното творческо опознаване и сближаване на дейците на кукления театър от различни страни.

2. В дните на фестивала се провежда теоритична конференция. На конференцията се разискват проблеми, засягащи естетическото възпитание на децата и нашето съвремие, а също така и проблеми, които изясняват отделни компоненти на съвременната българска куклена драматургия и са свързани със състоянието и развитието на куклено-театралното изкуство.

Темата на всяка конференция се одобрява от Организационния комитет и се обявява най-късно 6 месеца преди провеждането на фестивала.

3. Във фестивала могат да участвуват българските държавни куклени театри и куклени театри от чужбина.

4. Театрите могат да участвуват във фестивала максимум с две постановки на български пиеси.

а/ Българските куклени театри участвуват с постановка на нова българска пиеса /оригинална пиеса, сценарий, либрето или драматизация по мотиви от българския национален фолклор или драматизация на българска художествена творба/ за деца, създадена след поредния предишност фестивал.

Българските куклени театри могат да се представят и с постановка на нова българска пиеса за възрастни и с постановка на пиеса от българската драматургична класика за куклен театър /постановката да е създадена след предишния пореден фестивал/. Тези постановки не могат да участвуват в конкурса за голямата награда „Златният делфин“, а само за награди на отделни творци, участващи в създаването им.

б/ Куклените театри от чужбина могат да участвуват с постановка на българска пиеса, която да е реализирана от техен собствен постановъчен екип. В случай, че постановката е реализирана от български постановъчен екип /режисьор, художник, композитор и др./, пиесата трябва да се поставя от този екип за първи път.

5. Всеки театър е задължен да покаже своята постановка на 2 представления на фестивала и на 1 представление в селище от Варненски окръг.

6. Международният фестивал на българската куклена пиеса „Златният делфин“ се провежда през 3 години, в началото на месец октомври в гр. Варна, в салона на Варненския държавен куклен театър. Някои от спектаклите може да се представят и в друг салон, посочен от Организационния комитет.

7. Провеждането на Международния фестивал на българската куклена пиеса „Златният делфин“ се ръководи от Организационен комитет в състав:

Председател – Генералния директор на ДО „Театър“

Заместник председатели:

– Първият зам.генерален директор на ДО „Театър“;

– Заместник председателят на Изпълнителния комитет на Общинския народен съвет – гр. Варна.

Членове

1. Заместник генералният директор по икономическите въпроси на ДО „Театър“.

2. Заместник председателят на Окръжния съвет за култура – гр. Варна.

3. Отговорният секретар на Съюза на артистите в България.

4. Директорът на Дирекция „Драматични и куклени театри“, концертни изяви и малки театрални форми“.

5. Представител на Центъра „Знаме на мира“.

6. Завеждащ сектор в Окръжния комитет на БКП – Варна.

7. Завеждащият направление „Куклени театри“ и ДО „Театър“.

8. Председателят на Българския център на УНИМА.

9. Директорът на Държавен куклен театър – Варна.

10. Представител на Министерството на народната просвета.

11. Представител на ВИТИЗ „Кр. Сарафов“

12. Представител на Дома за литература и изкуство за деца и юноши.

8. Към Организационния комитет се назначава Дирекция на фестивала със състав и задачи, определени от Организационния комитет. Седалището на дирекцията е в Държавен куклен театър – Варна.

9. Организационният комитет изготвя свой план и програма и ги представя в Комитета за култура – ДО „Театър“ пет месеца преди започването на фестивала.

10. Всички куклени театри са длъжни да съобщят на Дирекцията на фестивала до 30 май на годината, в която се провежда фестивалът, с кои постановки ще се представят.

11. За оценка на резултатите от Международния фестивал на българската куклена пиеса „Златният делфин“ се назначават, по предложение на организаторите на фестивала и със заповед на генералния директор на ДО „Театър“ журита, както следва:

а/ жури за българските куклени театри /в състав до 7 души/;

б/ жури за чуждестранните куклени театри /в състав до 7 души/; в състава на това жури се включват до трима

изтъкнати дейци на куклено-театралното изкуство и на УНИМА от чужбина.

12. Всички заседания на журитата са закрити. Всеки член на жури има право на един глас. Решенията на журитата се вземат с обикновено мнозинство, при явно гласуване.

13. В състава на журитата на фестивала не могат да се включват лица, които са участници в него.

14. На фестивала се определят следните награди:

А. ЗА БЪЛГАРСКИ КУКЛЕНИ ТЕАТРИ

1. Колективни награди:

а/ Голямата награда на фестивала – статуетка „Златният делфин“, придружена с грамота и 1 000 лв. или предмет /произведение на изкуството/. Присъжда се на театъра, показал на фестивала най-ярката и значителна постановка на нова българска пиеса и за системната му работа над българската куклена драматургия.

б/ Златен медал, придружен с грамота и 700 лв. или предмет /произведение на изкуството/.

в/ Сребърен модел, придружен с грамота и 500 лв. или предмет /произведение на изкуството/.

г/ Бронзов медал, придружен с грамота и 300 лв. или предмет /произведение на изкуството/.

II. Индивидуални награди:

а/ „Златен делфин“ – почетен знак, придружен с грамота и 800 лв. или предмет /произведение на изкуство-

то/. Присъжда се по един за: драматургия, режисура, сценография, актьорско-кукловодно майсторство и музика;

б/ Грамота и 300 лв. или предмет /произведение на изкуството/. Присъждат се по две за: драматургия, режисура, сценография, актьорско-кукловодно майсторство и музика.

По преценка на журито могат да се дадат всички награди или да бъдат трансформирани някои от тях.

Б. ЗА ЧУЖДЕСТРАННИТЕ КУКЛЕНИ ТЕАТРИ

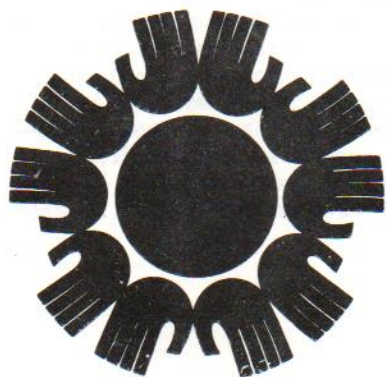
Дават се същите по брой и по стойност награди, както на българските.

15. Организационният комитет има право да увеличи или да намали стойността на наградите, отделно за всеки пореден фестивал.

Решенията на журитата за наградите се утвърждават от Председателя на Организационния комитет.

16. Всички въпроси, свързани с фестивала, нерегламентирани в настоящия статут, се решават от Организационния комитет.

17. Средствата за разходите по организацията и провеждането на фестивала се осигуряват от Комитета за култура, ДО „Театър“, Съюза на артистите в България, Окръжния съвет за култура – Варна, Общинския съвет за култура – Варна и Българския център на УНИМА.

Международен фестивал на българската
куклена пиеса

ЗЛАТНИЯТ ДЕЛФИН

Съставител и редактор
Велико Бърнев

Художник
Иван Кенаров

Снимки
Росен Донеv

